

Валентина ГУМЕННА,
директорка Грицівського ясел-садку (центру розвитку)

Освіта дітей з особливими освітніми потребами в Грицівському ясла-садку (центрі розвитку)

Вивчення світового досвіду реабілітації дітей з особливими потребами доводить, що реалізація їхнього права на освіту та максимальний розвиток здібностей набуває особливого значення для повноцінної життєдіяльності таких дітей і благополуччя суспільства.

Аналіз літературних джерел показав: якщо раніше корекційного навчання потребувало 2% дітей, то останнім часом кількість їх значно зросла. За даними дослідження, 20-25% дітей дошкільного віку мають різну природу і ступінь мовленнєвих порушень, 10% - затримку психічного розвитку, 4-5% легкий і більш виражений ступінь розумового недорозвитку.

Практика свідчить, що своєчасне втручання у розвиток дітей з особливими потребами, створення умов для їхньої соціальної адаптації може докорінно змінити ситуацію, забезпечити розвиток життєтворчості.

Робота з такою дитиною потребує командного підходу, бо об'єднує фахівців різного профілю і забезпечує обмін необхідною інформацією. Кожен учасник команди є незамінним, а його думка і досвід – цінні і важливі. Центром команди є дитина. Навколо неї формується команда підтримки, яка забезпечує дитині соціальну адаптацію, підтримку в навчанні та фізичну реабілітацію.

У роботі фахівців Грицівського ясла-садку (психолога, логопеда, інструктора з фізичного виховання, вихователя, помічника вихователя та ін.) дуже важливою є співпраця. Вони можуть допомагати задовольняти індивідуальні потреби дітей, а також надавати батькам необхідну інформацію для забезпечення оптимального розвитку та навчання дітей.

На початку навчального року педагоги уважно вивчають особову справу кожної новоприбулої дитини і складають індивідуальні плани за потреби. Інструктор з фізичного виховання Сорока В.В. грає ключову роль у створенні сприятливого фізичного середовища для всіх дітей, включаючи тих, у кого є особливі потреби. Вона оцінює рухомість суглобів, силу м'язів та робить відбиток на плоскостопість, а також показники ефективності виконання різних побутових справ. Саме лікування полягає у виконанні спеціальних вправ і тренувальних дій у звичайних щоденних ситуаціях.

Працюючи з маленькими дітьми, Валентина Василівна використовує як традиційні, так і нетрадиційні методи (вправи з масажними м'ячиками Су-Джок, горіховий та каштанові масажі, ЛФК на фітболах, дихальну гімнастику, використовує доріжку здоров'я з природного матеріалу для профілактики плоскостопості та кріотерапію тощо), розвиває та зміцнює опорно-руховий апарат. Наприклад, працюючи з трирічною дитиною із затримкою фізичного розвитку, вона тренуватиме її м'язи і суглоби, вчитиме її стояти на одній нозі, утримувати рівновагу тощо. А вихователь, спираючись на загальні вище навички, навчатиме дитину самостійно підніматися і опускатися сходами.

Дитина, з якою починає працювати практичний психолог Катерина Фільчук, подібна до зернятка. Вона створює середовище – своєрідний ґрунт, у якому це зернятко може прорости, та забезпечує взаємодію, яка необхідна дитині для розвитку. Однак не в силах змусити зернятко прорости хоч трохи швидше, ніж закладено природою. Створивши середовище, педагог лише чекає активізації внутрішніх

сил дитини, що забезпечують її розвиток. Намагаючись прискорити розвиток дитини у певному напрямі, завдасть їй непоправної шкоди.

Проведення ігрової терапії полягає у тому, щоб допомогти дитині. І тому Катерина Володимирівна використовує ігри з піском, елементи арт-терапій, лялькотерапію, дидактичні ігри для дрібної моторики рук, проводиться безліч заходів, щодо збереження ментального здоров'я (зняття психоемоційної напруженості у дорослих та дітей).

Логопед Анна Овчар на початку року проводить комплексне вивчення всіх сторін мовлення дітей-логопатів та об'єднує у підгрупи відповідно до рівня мовленнєвого розвитку. На кожну дитину заводять картку, згідно з якою складається план індивідуальної роботи з корекції всіх сторін мовлення та психічних процесів.

Протягом навчального року проводяться індивідуальні, фронтальні та інтегровані заняття з уточнення правильної артикуляції звуків. При підготовці до занять та написанні індивідуального плану Анна Анатоліївна використовує авторський освітній проєкт логопеда Альони Король «LOGOCLUB», корекційні програми Рібцун Ю.В. та Трофіменко Л.І корекції навчання розвитку мовлення.

Корисно співати пісеньки, займатися музикою. Особливо пісні з відповідними словами жестами, а також пісні, де постійно повторюється приспів. Дітям легше їх запам'ятати і цікавіше в такій формі відпрацьовувати звуки, склади, слова, фрази. І тут на допомогу приходить музичний керівник Галина Вознюк.

Вихователі чимало уваги приділяють розвитку дрібної моторики. Для цього використовують підготовчі вправи, пальчикову гімнастику, пальчиковий театр, ігри – шнурівки, ігри з конструктивно-будівельним матеріалом. Також для розвитку дрібної моторики корисні заняття з ліплення. Виготовлення навіть простих фігурок з глини чи пластиліну потребує узгоджених рухів, позитивно впливає не лише на вдосконалення рухових функцій, а й на інші функції, зокрема, мовлення.

Важливою складовою в роботі з дітьми з ООП є використання сенсорних ігор. Вони допомагають дитині адаптуватися в колективі, поліпшують контактність з навколишнім середовищем, коригують небажану поведінку, покращують емоційний стан дитини, розкривають якомога ширший спектр відчуттів. Чудовим варіантом ігор є сенсорна скриня, яку ми виготовили та використовуємо у своїй роботі. Вона універсальна тим, що дає можливість дітям обстежувати, пересипати, сортувати, перекладати, ховати і знаходити різні предмети. А головне, що вихователі в своїй роботі з дітьми особливими освітніми потребами, навчають до життя в соціумі, самообслуговування в співпраці з батьками.

Робота з сім'ями дітей, які потребують особливих освітніх потреб, здійснюється в тісній взаємодії з педагогами закладу. Ці фахівці виступають на батьківських зборах, тематичних практикумах, організовують індивідуальні консультації, даючи інформацію про особливості їхньої дитини, про необхідність збереження її фізичного, психологічного здоров'я. Батьки отримують кваліфіковану психотерапевтичну та консультативну підтримку

Отже, не існує чітко визначеної методики щодо роботи з дітьми з особливими потребами. Педагоги Грицівського ясел-садка спираються на свої знання і досвід, а також використовують сучасні ефективні педагогічні підходи, зокрема, збирають щонайбільше інформації про дітей, створюють можливості для практичного навчання, враховують сильні сторони і потреби кожної дитини, спостерігають, оцінюють і планують навчання, працюють спільно з іншими членами колективу.

Використані джерела

1. Шнайдер В.І. Про світ дітей з особливими потребами / Шнайдер В.І. – Кам'янець-Подільський: Абетка-НОВА, 2003.-140с.
2. Будник О.Б. Інклюзивна освіта: навчальний посібник [для студентів спеціальності «Початкова освіта»] / О.Б.Будник. – Івано-Франківськ: ПП Бойчук А.Б., 2015. – 152 с.
3. Закусило О. Ю. Прикладні аспекти соціальної роботи з сім'ями, що мають дітей з особливими потребами // О.Ю.Закусило, Н.В.Вільхова-Марчук // Сучасні проблеми навчання, виховання та інклюзії людей з особливими потребами. – Розділ І. – С. 76–82.
4. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. – 300 с.